

Sari Sarkomaa kok ym.

Kirjallinen kysymys yhdenvertaisesta oikeudesta palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon

Eduskunnan puhemiehelle

Lauantaina 8.10.2022 vietetään maailman palliatiivisen hoidon ja saattohoidon päivää, jolloin tuhannet ihmiset ympäri maailmaa kokoontuvat osoittamaan tukensa sille, että palliatiivinen hoito ja saattohoito toteutuisi yhdenvertaisesti. Suomessa yli 50 000 henkilöä kuolee vuosittain, ja heistä arviolta noin 30 000 tarvitsee palliatiivista hoitoa elämänsä loppuvaiheessa. Joka kolmas kuoleva tarvitsee erityistason saattohoitoa.

Maailman terveysjärjestön WHO:n (World Health Organization) määritelmän mukaan palliatiivinen hoito on parantumaton, etenevää tai henkeä uhkaavaa sairautta sairastavan potilaan aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa. Sen tavoitteena on vähentää kärsimystä ja vaalia elämänlaatua. Saattohoito on palliatiivisen hoidon viimeinen vaihe. Sen aika on viimeisinä elinviikkoina tai -päivinä. Palliatiivisessa hoidossa kuolemaa pidetään normaalina tapahtumana. Tarkoituksena ei ole pidentää eikä lyhentää elämää, vaan pyrkiä tarjoamaan oireenmukainen hoito siten, että kärsimyksen määrä voidaan vähentää. Hoidossa keskitytään taudin hoidon sijasta elämänlaadun vaalimiseen. Fyysisen hoidon lisäksi on tärkeää tukea potilasta ja läheisiä parantumattoman sairauden ja lähestyvän kuoleman kanssa elämiseen. Kuoleman jälkeen läheiselle tulee tarjota tukea surutyössä ja oman elämän jatkamisessa.

Elämän loppuvaiheen hoitoa, itsemääräämisoikeutta, saattohoitoa ja eutanasiaa koskevan lainsäädäntötarpeen asiantuntijatyöryhmä julkaisi loppuraportin vuonna 2021. Asiantuntijatyöryhmän yksimielisenä näkemyksenä oli, että palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa tulisi kehittää ja saatavuutta sekä osaamista lisätä. Pelkät suositukset eivät riitä puutteiden korjaamiseksi, vaan tarvitaan muutoksia lainsäädäntöön. Loppuraportissa esitettiin muutoksia mm. terveydenhuoltolakiin palveluiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi, sairausvakuutuslakiin saattohoitovapaan mahdollistamiseksi ja potilaslakiin hoitotahdon selventämiseksi.

Suosituksen mukaisen palliatiivisen hoidon järjestäminen valtakunnallisesti edellyttää noin 40 miljoonan euron vuotuista taloudellista panostusta pääasiallisesti henkilöstökuluihin ja saattohoitovapaaseen. Vuosien kuluessa panostus kuitenkin vähentää kustannuksia jopa sata miljoonaa euroa, erityisesti akuuttihoitoon ja erikoissairaanhoitoon osalta. Turhat päivystyskäynnit ja sairaalajaksot usein lisäävät kärsimystä elämän lopussa, kun tämän elämänvaiheen osaava hoito voidaan tuoda kotiin tai hoivapalveluihin tai toteuttaa ennalta sovitusti saatto-osastolla.

Kirjallinen kysymys KK 529/2022 vp

Kyse on merkittävästä potilasryhmästä, jonka hoidon tarvetta ei voida sivuuttaa. Saattohoidon peruspilareita ovat itsemääräämisoikeus, oikeudenmukaisuus sekä tasa-arvoisuus. Ne eivät saisi olla vain sanoja, vaan niiden tulisi toteutua jokaisen parantumattomasti sairaan kohdalla myös käytännössä. Hyvä elämän loppuvaiheen hoito on ihmisoikeus.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta hyvä ja osaava palliatiivinen hoito sekä saattohoito turvataan lainsäädännöllä?

Helsingissä 14.10.2022

Sari Sarkomaa kok
Pauli Kiuru kok
Heikki Autto kok
Sari Multala kok
Marko Kilpi kok
Janne Heikkinen kok
Mari-Leena Talvitie kok
Matias Marttinen kok
Mia Laiho kok
Sofia Vikman kok
Timo Heinonen kok
Päivi Räsänen kd
Sari Tanus kd
Eva Biaudet r